

Compartimenteringsprotocol aardappelkweekbedrijf

Inhoudsopgave

Doelstelling	2
1. Algemene eisen.....	2
1.1 Kwaliteitssysteem.....	2
1.2 Compartimenteringsplan	2
1.3 Administratie.....	2
1.4 Toezicht door NAK.....	3
1.5 Incidenten en calamiteiten	3
2. Algemene voorwaarden m.b.t. comparimentering	3
2.1 Algemene hygiëne	3
2.2 Ontsmetten.....	3
3. Specifieke eisen voor het veld en de kas/gaaskooi	4
3.1 Compartimentering veld	4
3.1.1 Definitie en afbakening veldcompartiment.....	4
3.1.2 Hygiënisch maatregelen veld.....	4
3.2. Compartimentering kas	4
3.2.1 Definitie en afbakening kascompartiment.....	4
3.2.2 Hygiënemaatregelen kas	5

Doelstelling

Dit protocol heeft tot doel om bij een vondst van PSTVd de maatregelen te beperken tot het compartiment waar de besmetting is aangetroffen. De toepassing van dit protocol is niet verplicht. Het protocol is een aanvulling op de verplichte maatregelen, die kweekbedrijven moeten nemen om kweekmateriaal in het verkeer te kunnen brengen, vastgelegd in het Protocol PSTVd kweekmateriaal: registratie van kweekbedrijven, verplichte toetsmomenten, gebruik van plantenpaspoort en begeleidend document, en verplichte hygiënemaatregelen (scheiding van kweekvelden en ander aardappelmateriaal).

Dit protocol beschrijft de wijze waarop invulling gegeven dient te worden aan compartimentering binnen een aardappelveredelingsbedrijf. Het protocol bevat de minimale verplichtingen om voor registratie als 'gecompartimenteerd veredelingsbedrijf' in aanmerking te komen. Ook bevat het enkele adviezen (cursief, onder "opm."), die bijdragen aan een goede hygiëne maar niet verplicht zijn

PSTVd kan worden overgedragen via knollen, zaden, stekken, stuifmeel en plantensap, tijdens plant-plant en plant-materiaal-plantcontact, maar niet via de lucht. Overdracht via bladluizen lijkt alleen mogelijk als deze insecten het aardappelbladrolvirus (PLRV) bij zich dragen. Hygiënemaatregelen zoals beschreven in dit protocol zijn de aangewezen methode om besmetting en verdere verspreiding te voorkomen.

In geval van een vondst van PSTVd, stelt de NVWA vast welke maatregelen genomen moeten worden. Toepassing van hygiënemaatregelen geeft niet automatisch het recht bepaalde planten of partijen uit te sluiten van de maatregelen.

1. Algemene eisen

1.1 Kwaliteitssysteem

- Het kweekbedrijf moet beschikken over een goed functionerend kwaliteitssysteem op basis van bijvoorbeeld ISO9001 en/of GSPP, waarin de in dit protocol beschreven hygiëne- en hiermee samenhangende regels afdoende zijn geborgd. Het kwaliteitssysteem moet tenminste opleidingseisen van medewerkers en de procedures en werkinstructies bevatten. Een ISO of GSPP certificaat is niet verplicht, het gaat erom dat het niveau van borging adequaat is.

1.2 Compartimenteringsplan

- Het kweekbedrijf heeft een compartimenteringsplan, waarin de afzonderlijke compartimenten ondubbelzinnig zijn omschreven en op een plattegrond zijn ingetekend.
- Er is een actueel overzicht beschikbaar van de perceelsdelen of kascompartimenten met daarop/-bij ingetekend waar het kweekmateriaal is gepoot.
- Er is een logboek bijgehouden van verrichte werkzaamheden per compartiment (wanneer en door wie).

1.3 Administratie

- Het bedrijf dient een goede (sluitende) en inzichtelijke administratie te voeren, waaruit de identiteit van het in de compartimenten aanwezige kweekmateriaal blijkt en per compartiment de daadwerkelijk toepassing van de hygiënevoorschriften tijdens bewerkingen en behandelingen van het materiaal, zoals ontvangst, opslag, bewaring, monsternamen voor onderzoek, verwijdering materiaal, snijden, uitplanten, teelthandelingen, vrijgave en transport zijn vastgelegd. Dit kan bijvoorbeeld in logboeken.

- Gedurende het gehele productieproces dient de identiteit van het materiaal te zijn gewaarborgd door middel van een deugdelijke en visueel herkenbare labeling.

1.4 Toezicht door NAK

- De NAK ziet toe op de deugdelijkheid van de compartimentering en het naleven van de hygiënische eisen.

1.5 Incidenten en calamiteiten

- Indien het bedrijf vaststelt dat de regels van dit protocol niet zijn nageleefd of een onvoorzien risico wordt geconstateerd, dient het bedrijf het risico te beoordelen en passende maatregelen te nemen. Van deze situaties en genomen maatregelen dient een registratie te worden bijgehouden.
- Calamiteiten die de compartimentering kunnen verstoren en/of constatering van in ernstige mate niet naleven van de in dit protocol genoemde regels worden direct gemeld aan de NAK.

2. Algemene voorwaarden m.b.t. compartimentering

2.1 Algemene hygiëne

- Het hygiëneprotocol is bekend bij alle betrokken medewerkers.
- Alle betrokken medewerkers zijn opgeleid en geïnstrueerd m.b.t. het realiseren van de compartimentering.
- In een instructie en in logboeken wordt per compartiment aangegeven welke activiteiten zijn/worden uitgevoerd en wie daarvoor bevoegd is.
- Voordat men planten aanraakt binnen een compartiment worden nieuwe handschoenen aangetrokken.
- Niet telefoneren wanneer men handschoenen aanheeft. Deze eerst uitdoen, dan telefoneren en daarna nieuwe handschoenen aandoen.
- Handschoenen uittrekken door handschoen met duim en wijsvinger van de andere hand aan de onderkant vast te pakken (bij pols) en deze binnenste buiten uit te trekken. Verzamelen in plastic zak en afvoeren (zie hieronder).
- Er worden geen mengmonsters genomen uit verschillende veldcompartimenten.
- Gebruikte kleding wassen met een wasmiddel in een machine met kookwasprogramma bij minimaal 95 °C
- Plantmateriaal, handschoenen, potgrond, worteldoek, potten, stokken en ander materiaal dat in direct contact is geweest met planten wordt na elke productiecycli in afsluitbare containers of zakken afgevoerd voor fytosanitair veilige vernietiging.
- In een compartiment wordt niet gegeten of gerookt.

2.2 Ontsmetten

Opmerking:

In het belang van de algemene bedrijfshygiëne verdient het aanbeveling om apparatuur en voorzieningen (incl. ruimtes) te ontsmetten met een algemeen ontsmettingsmiddel

Bij het ontsmetten wordt gebruik gemaakt van voor het doel wettelijk toegestane ontsmettingsmiddelen (biociden). Biologische kwekers kunnen door Skal toegestane biologische ontsmettingsmiddelen kiezen

Voor een goede werking van ontsmettingsmiddelen is grondige reiniging vooraf noodzakelijk. Volg bij ontsmetting zorgvuldig de aanwijzingen op het etiket en het gebruiksvorschrift.

Houd rekening met veiligheidstermijnen. Er zijn geen ontsmettingsmiddelen toegelaten specifiek tegen PSTVd. N.B. Alcohol werkt niet tegen PSTVd, MennoClean vereist een natte inwerkingsduur van 16 uur en is dus moeilijk toepasbaar.

3. Specifieke eisen voor het veld en de kas/gaaskooi

3.1 Compartimentering veld

3.1.1 Definitie en afbakening veldcompartiment

- Een compartiment is een kweekveld, of gedeelte daarvan, waarvan het hierin aanwezige kweekmateriaal niet direct of indirect in contact kan komen met materiaal in andere compartimenten en plantmateriaal van andere bedrijven of bedrijfsonderdelen. Direct contact wordt door fysieke scheiding vermeden, indirect contact door hygiëneregels (gedragsvoorschriften) en –voorzieningen
 - *Opmerking: maak waar mogelijk gebruik van technische voorzieningen zoals hekken e.d. en borden met aanwijzingen. Deze verkleinen de kans op fouten.*
- Compartimenten zijn van elkaar gescheiden door minimaal 1 lege rug / 75 cm), en planten uit verschillende compartimenten mogen elkaar niet raken. Deze lege rij moet gewas- en onkruidvrij worden gehouden.

3.1.2 Hygiënisch maatregelen veld

- De compartimenten worden alleen betreden door hiertoe bevoegde personen.
- Alle apparatuur en gereedschappen (bijvoorbeeld mesjes) worden voorafgaand aan het seizoen eerst grondig gereinigd en vervolgens ontsmet (zie 1.5).
- Er wordt geen apparatuur en gereedschap verplaatst tussen de veldcompartimenten (gereedschap bij voorkeur merken). In geval dit wel gebeurt wordt de apparatuur en het gereedschap eerst gereinigd en ontsmet. Dit wordt in de logboeken geregistreerd.
- Zodra de kans bestaat dat door het gewas wordt gelopen en planten worden geraakt dient men in elk veldcompartiment aparte beschermende kleding en schoeisel te dragen die contact tussen eigen kleding en planten verhinderen. Ingeval van hergebruik worden deze achtergelaten in het veldcompartiment.
- De luizensituatie wordt bewaakt. Ingeval van de aanwezigheid van luizen vindt een adequate bestrijding plaats.
- Machine / spuitboom tussen veldcompartimenten schoonmaken met een hogedrukspuit, of contact met gewas voorkomen. Spoelwater bij voorkeur afvoeren via het riool. Indien dit niet mogelijk is het materiaal schoonspuiten op een deel van het perceel of een locatie waar geen aardappels of andere Solanaceae staan. Regelgeving over spoelplaatsen in acht nemen. Alleen in noodgevallen apparatuur en voorzieningen van derden (anders dan de verhuurder van het perceel) gebruiken.

3.2. Compartimentering kas

3.2.1 Definitie en afbakening kascompartiment

- Een kascompartiment is een kasruimte, of gedeelte daarvan, waarvan het hierin aanwezige kweekmateriaal die niet in direct of indirect contact kan komen kweekmateriaal uit andere (kas)compartimenten en plantmateriaal van andere bedrijven of bedrijfsonderdelen. Direct contact wordt door fysieke scheiding vermeden, indirect contact door hygiëneregels (gedragsvoorschriften) en –voorzieningen.

- De ruimte bestaat uit een permanente structuur van wanden en dak op een permanente fundering (van toepassing op kascompartiment en bewaarcellen);
- Kascompartimenten zijn van elkaar gescheiden door bv glas/scheidingswanden, zodat planten uit verschillende kascompartimenten elkaar niet kunnen raken.
- De ruimte is onderdeel van een groter geheel (bijvoorbeeld kascompartiment is onderdeel van kas). Indien dit niet het geval is betreding alleen via een sluis mogelijk.
- Bij de toegang (deur) van de ruimte een identiteitskenmerk of aanduiding is aangebracht (uniek nummer, letter of code) die aangeeft of verwijst naar interne documenten waaruit blijkt, dat het om een afgescheiden compartiment gaat met daarbij de contactgegevens (telefoonnummer) van de verantwoordelijke medewerkers en biologisch veiligheidsfunctionaris (BVF);
- Planten (wortels) in potten kunnen geen contact hebben met de volle grond;
- Watergift vindt plaats zonder retourwater (indien toch sprake is van retourwater dan alleen recirculeren na behandeling met gevalideerde methoden).

3.2.2 Hygiënemaatregelen kas

- De kascompartimenten zijn afgesloten en alleen toegankelijk voor bevoegde medewerkers.
- Instructies en in logboeken die betrekking hebben op een kascompartiment (zie 2.1) zijn in dit compartiment aanwezig.
- De gehele kas en alle opnieuw te gebruiken materialen worden voorafgaand aan het seizoen en bij wisseling van teelten eerst grondig gereinigd en vervolgens ontsmet (zie ontsmetting).
- Alle apparatuur en gereedschappen (bijvoorbeeld mesjes) worden voorafgaand aan het seizoen en na elke productiecyclus eerst grondig gereinigd en vervolgens ontsmet (zie ontsmetting).
- Er wordt geen gereedschap of apparatuur verplaatst tussen de kascompartimenten (dit materiaal bij voorkeur merken). In geval dit wel gebeurt wordt het materiaal gereinigd en ontsmet. Dit wordt in de logboeken geregistreerd.
- Voordat een kascompartiment wordt betreden, worden handen grondig gewassen met zeep, en wordt het schoeisel ontsmet in een daarvoor geschikte ontsmettingsbak, of worden wegwerpoverschoenen aangetrokken.
- Men dient in elk kascompartiment beschermende kleding te dragen die contact tussen eigen kleding en planten verhindert. Deze wordt achtergelaten in het kascompartiment.